

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

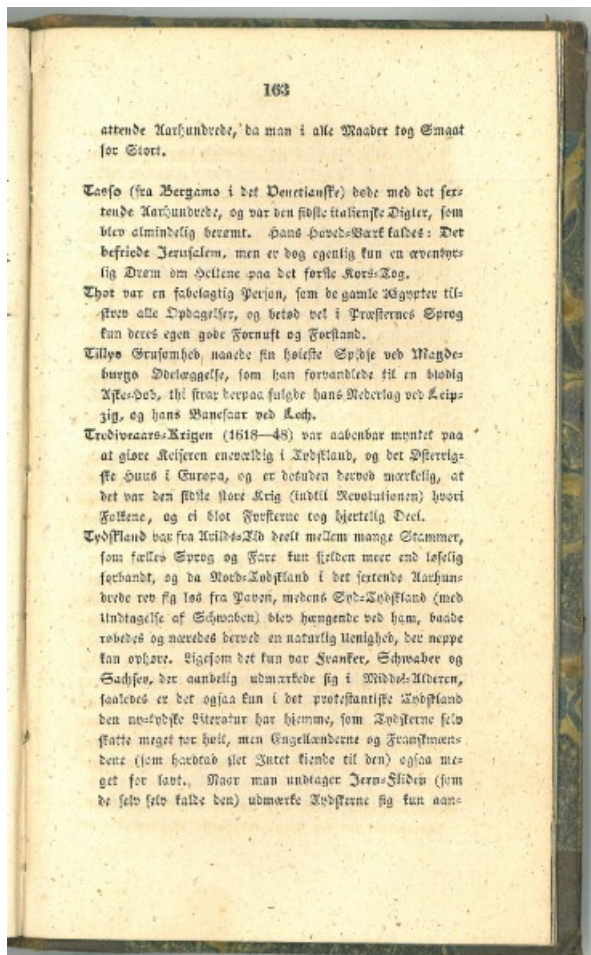
Titel: Udrag fra Krønike-Riim til Børne-Lærdom med Indledning og Anmærkninger

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 163. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1829_477A-txt-shoot-idm11425/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

attende Aarhundrede, da man i alle Raader tog Smagt for Siort.

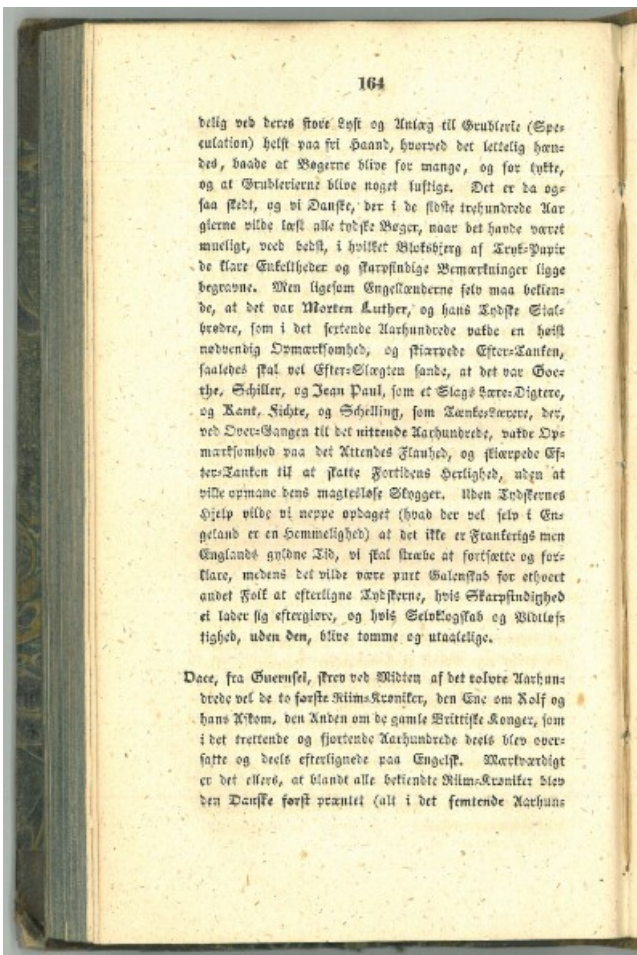
Taeso (fra Bergamo i det Venetianske) boede med det fjerde Aarhundrede, og var den sidste italienske Digter, som blev almindelig berømt. Hans hovedværk kaldes: Det befrieede Jerusalem, men er dog egentlig kun en eventyrlig Drem om Hellene paa det første Kors-Tog.

Thot var en fabelagtig Person, som de gamle Egenter tilstod alle Opdagelser, og betød vel i Profeternes Sprog kun deres egen gode Fornuft og Forstand.

Tillys Grusomhed naaede sin højeste Spids ved Magdeburgs Dødsbegælfte, som han forvandlede til en blodig Kæmpe, thi stor drepaa fulgte hans Nedertog ved Leipzig, og hans Banefar ved Loh.

Trediveaars-Krigen (1618—48) var aabenbar mynket paa at gøre Keiseren uovervindelig i Tyskland, og det Skæbnefulde Svand i Europa, og er desuden derved mærkelig, at det var den sidste store Krig (indtil Revolutionen) hvori Folkene, og ei blot Kirkerne tog Hjertelig Del.

Tyskland var fra Alders Tid deelt mellem mange Stammer, som talte Sprog og Fære kun sjelden mere end lofselig fælskabt, og da Nord-Tyskland i det fjerde Aarhundrede rev sig løs fra Paven, medens Syd-Tyskland (med Undtagelse af Schwaben) blev hængende ved ham, baade robedes og næredes derved en naturlig Menighed, der neppe kan erfare. Ligesom det kun var Spanier, Schwaber og Sachser, der aandelig udmærkede sig i Midde-Alderen, saaledes er det ogsaa kun i det protestantiske Tyskland den værdifulde Literatur har hjemme, som Tyskerne selv skatte meget for høit, men Engellænderne og Franskmændene (som haardt har Jactet sinde til den) ogsaa meget for høit. Naar man undtager Jern-Skiden (som de selv selv kaldte den) udmærkede Tyskerne sig kun aane-

delig ved deres store Lyst og Antag til Grublerie (Speculation) helst paa fri Daand, hvorved det lettelig hændes, baade at Bøgerne blive for mange, og for tykke, og at Grublerierne blive noget lustige. Det er da ogsaa sket, og vi Danske, der i de sidste trehundrede Aar gjerne vilde læse alle tykke Bøger, naar det havde været mueligt, ved vedh, i hvilket Blotbjerg af Xent-Papir de store Enkeltheder og flarsindige Bemærkninger ligge begravne. Men ligesom Engellænderne selv maa betænke, at det var Morten Luther, og hans Tidste Statsfredre, som i det fjerde Aarhundrede havde en høit nødvendig Opmærksomhed, og stærkede Efter-Tanken, saaledes skal vel Efter-Trosten tænke, at det var Goethe, Schiller, og Jean Paul, som et Slags Aare-Digtere, og Kant, Nietzsche, og Schelling, som Kantens Aare, der, ved Over-Gangen til det nittende Aarhundrede, havde Opmærksomhed paa det Aittendes Hæder, og stærkede Efter-Tanken til at staae Fortidens Herlighed, uden at ville opnaa dens magteløse Slogger. Uden Tyskernes Hjælp vilde vi neppe opdage (hvad der vel selv i England er en Sammelighed) at det ikke er Frankrigs men Englands guldne Tid, vi skal stræbe at fortsætte og forklare, medens det vilde være pure Galmskab for ethvert andet Folk at efterligne Lykterne, hvis Skarpsindighed ei lader sig eftergøre, og hvis Selvforsøg og Vidsteftighed, uden den, blive tomme og utænelige.

Dage, fra Guensfel, Aften ved Midten af det tredje Aarhundrede ved de to første Ailm-Kroniker, den Eine om Kolf og hans Klem, den Anden om de gamle Brittiske Konger, som i det tredtende og fjerde Aarhundrede deels blev oversatte og deels efterlignede paa Engelsk. Mærkærdigt er det ellers, at blandt alle berømt Ailm-Kroniker blev den Danske først trykket (alt i det femtende Aarhund-

